

تحلیل اثرات نابرابری‌های منطقه‌ای بر سرمایه‌گذاری صنعتی در استان‌های ایران

جواد براتی^۱، زهرا کریمی موغاری^۲

۱- عضو هیات علمی گروه اقتصاد گردشگری، پژوهشکده گردشگری جهاد دانشگاهی خراسان رضوی

۲- دانشیار گروه اقتصاد دانشکده علوم اقتصادی و اداری دانشگاه مازندران

چکیده

تأثیر نابرابری‌ها در سطح توسعه منطقه‌ای بر میزان سرمایه‌گذاری صنعتی جذب شده در هر منطقه، تفاوت‌هایی هم در بین کشورها و هم در داخل هر کشور دارد. این مطالعه با هدف بررسی میزان تأثیر نابرابری منطقه‌ای موجود در ایران بر سرانه سرمایه‌گذاری صنعتی هر یک از استان‌های کشور، از الگوی اقتصادسنجی فضایی استفاده کرده است. از میان متغیرهای اثرگذار بر سرمایه‌گذاری صنعتی، متغیرهای «نابرابری منطقه‌ای» و «تمرکز صنعتی» بصورت برآوردی می‌باشند که اولی، با استفاده از شاخص ترکیبی توسعه منطقه‌ای (تحلیل مؤلفه اصلی) و دومی با استفاده از شاخص تیل محاسبه شده است. بررسی آماره موران و وابستگی فضایی در مدل، استفاده از رگرسیون فضایی را تایید کرده است. نتایج ضریب لاگرانژ و معیار اطلاعات، استفاده از مدل خطای فضایی عمومی را پیشنهاد داده است. نتایج، بیانگر تأثیر معنی‌دار و منفی نابرابری منطقه‌ای بر سرمایه‌گذاری صنعتی است. نابرابری منطقه‌ای، با ضریب -0.454 بر سرانه سرمایه‌گذاری صنعتی استان‌های کشور اثرگذار است. بطوریکه با کاهش نابرابری، سرمایه‌گذاری صنعتی افزایش می‌یابد. نتایج بین استانی نیز گویای تأثیر به مراتب بالاتر استان‌های صنعتی و توسعه‌یافته بر استان‌های مجاور می‌باشد. همچنین، در سطوح یکسان از نابرابری منطقه‌ای مابین استان‌ها، سرمایه‌گذاری صنعتی استان‌های مجاور، تأثیر بسیار بالاتری از نابرابری منطقه‌ای می‌پذیرد. نتایج همچنین بیانگر تأثیر مثبت و معنی‌دار شاخص تمرکز صنعتی، درآمد سرانه و اعتبارات دولتی استان‌ها بر سرمایه‌گذاری صنعتی است. این متغیرها، به ترتیب بر نابرابری درون منطقه‌ای در بخش صنعت، مقیاس اقتصادی و سطح دسترسی به زیرساخت‌ها تأکید دارند.

واژگان کلیدی: اقتصادسنجی فضایی، نابرابری منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری صنعتی، استان‌های ایران